

England må i kne!

Taler

Knut Hamsun

Sted

Den internasjonale
pressekonferanse i Wien

1 Jeg kommer her no uten forutsetninger. Jeg vil ikke prøve på å holde et foredrag, det kan alle andre gjøre så meget bedre. Og jeg kan ikke si noe som den ærede forsamling ikke vet før. Men jeg vil som nordmann, som menneske og germaner avlegge i all enkelhet et vitnesbyrd.

5

Jeg mener ikke å ville gå utenfor noen av dagens spørsmål og tie om dem, men jeg vil samle dem alle i en sum og kalle dem England. Jeg vil be om Deres oppmerksomhet en kort stund for mitt lille vitnemål om England.

10 Jeg er dypt og inderlig anti-angloman, anti-britisk, og jeg kan ikke minnes at jeg noensinne har vært noe annet. Jeg utgir ikke dette som en fortjeneste av meg, men som mitt standpunkt. Jeg kom tidlig til å reise bort fra mitt land, og jeg traff fremmede folk, også englendere. Litt leste jeg jo, litt iakttok jeg, og litt prøvde jeg å tenke over det jeg sa. Det virket så underlig ukjent på mitt sinn når
15 noen foretrakk engelskmenn framfor folk av andre nasjoner, men dette var ikke sjelden tilfelle, tvert imot, det var oftere regelen, især under samvær med sjøfolk. Jeg forstod ikke denne innstilling. Jeg for min del har aldri støtt på uelskverdigrere folk enn englendere, så selvopptatte, så hovmodige, så eksklusive.

20 Siden - etter at jeg var blitt voksen og kom heim igjen - skulde jeg jo erfare at størsteparten av mine landsmenn holdt på engelskmennene framfor noe annet folk i Europa. Og de gjør det den dag i dag.

Kan da ikke mine kjære landsmenn slett ikke lese og slett ikke tenke? Jo, vi har
25 hatt skoler og bøker og vi har hatt leilighet til å lære å kjenne engelskmennene direkte og deres historie og blodige ferd over hele kloden - og allikevel satt vi alltid tilbake og bevarte engelskmennene i våre hjerter!

30 Kan det forklares? Er det å forstå?

Vi er ikke alene om det, Frankrike og mange andre land ligger under for den samme psyke, det er blitt en helsott av det blant menneskene. Og der er min faste tro at der ikke er noe under deri, nei der er ingen gåte at folkene no har
35 vennet seg til å lene seg tilbake på England, der er et resultat av engelsk politikk og engelsk ferd i blant oss. England har farget og forfalsket folkenes sinnsliv, har sløvet dem og gjort dem blinde. I århundrer løp har England litt etter litt forstått å tilsvindle seg menneskenes tro og tillit, stikk imot deres egne erfaringer og hva de så med sine egne øyne. Det er den uhyggelige hemmelighet i Albions
40 politikk. Det var jo hele den forræderske blanding av gylne løfter og tvangsmidler, av hyklerisk gudsfrykt og underkuelse, av Secret Service, terror og mord. Hvem kunde stå seg for så sterke makter? Ikke mitt eget arme land og ikke andre. - Se på Frankrike. Intet land har i århundrenes løp hatt større grunn til å frigjøre seg for engelsk samarbeid og engelsk "vennskap". Napoleon så det,
45 han så det - ja, ja, men han skulde sett sitt land igjen i dag, etter at engelsk politikk har rumstert med det: der ligger jo der livløst no, politisk avsjelet, ja på det dypeste endog nasjonalt avsjelet, med generaler og tropper i engelsk tjeneste. Hva vil enden bli? Vi vet det ikke. Men franskmannen i dag synes å ha mistet sin evne til å være til. Han løfter ikke en finger.

50 Ett land motstod giften i Englands politikk, et stort og mektig land. Tyskland. Men nettopp fordi Tyskland var stort og mektig, var det gjenstand for Albions dødlige mishag. En mann spurte Bismarck: "Hva vil De gjøre hvis England no sender noen divisjoner inn over Tysklands jord?" Bismarck svarte: "Jeg vil
55 arrestere dem!"

Men tiden gikk. Noen år inn i det nye århundre ble det plutselig løsnet et skudd et sted - et skudd. Det gav gjenlyd over hele verden og kom med en gang til å hvirvle landene inn i krig. Tyskland ble revet med mot sin innerste vilje, det sloss
60 som vanlig tappert, men det hadde fire verdensdeler til motstandere og tapte. England tapte ikke. England høster alltid fordel av andres nederlag. Den tyske befolkning hadde også litt etter litt i årenes løp fått innsig av fremmede elementer som infiserte og svekket den germanske ånd i folket - det passet England godt, Tyskland skulde svekkes. Et overdrev av ugermanske folkeslag og
65 raser grasserte i landet og utbyttet befolkningen som no var utpint etter krigen. Det var mørke år for Tyskland, pålagt en eventyrlig milliardbyrde i krigsskadeerstatning, flåten senket, koloniene røvet, arbeidsløshet og nød.

70 Var det da meningen at Tyskland skulde gå under? Naturligvis ikke. - Tyskland er alles nabo, Tyskland er riket i midten. Og det som no skjedde, tydet på alt annet enn undergang. For no satte nasjonalsosialismens tid inn over Tyskland med liv og virksomhet og oppgang på alle kanter. Det var en åpenbaring, et under av vilje og germansk kraft. Adolf Hitler var Føreren.

75 Men for å holde tråden: England kunde ikke tillate Tyskland denne oppgang, og det måtte bli krig igjen. Hitler gav etter i det lengste, han forlangte en liten imøtekommenhet, han forlangte bare en åpning, en kjørevei til et avsidesliggende stykke tysk land. Men England vilde ikke imøtekomme ham,
80 England vilde ha krig.

Og no ser vi atter dette århundregamle spill i britisk politikk: England vil ikke selv krige, nei, nei, men som sedvanlig vil det få andre til å krige for seg. Det gav løfter og "garantier" til land etter land i Europa for at de skulde motsette seg
85 Hitlers ønske, og land etter land sloss til siste mann for å tjene England! Og her ser vi atter hva Englands løfter og garantier er verd, men her ser vi også tredobbelt atter at folkene ligger under for sin gamle psyke for Albion og nekter å tro sine egne øyne. Engelsk politikk har i det lange løp formådd å ødelegge folkenes sunne dømmekraft til bunnen.

90 Men no - England vilde altså ha krig, og Hitler drog sverdet. Han var en korsfarer og reformator, han vilde skape ny tid og nytt liv for alle land, en varig mellomfolkelig enighet til hvert lands beste. Det var det han vilde. Og han virket ikke forgjeves, folk og nasjoner ble med ham og stilte seg ved hans side, folk og
95 nasjoner vilde kjempe med ham og seire. Vi har sett det i år og dag.

Der står no Adolf Hitler, denne merkverdige mann som etter hånden har reist hele verden på kant - og no velter den over på andre siden! Han greier det! Han har sin store kampfelle i Italia med seg, og han har kjernen av Europas
100 fastlandsmakter med seg. De greier det sammen - og krigen er forbi!

Men min tro og mitt vitnesbyrd er dette at England må i kne. Det er ikke nok med å seire over bolsjevikere og yankeere, det er England som må overvinnes, ellers blir det ikke fred på jorden. Jeg har ikke sett det i stjernene, jeg har underbygd
105 min mening etter det jeg har sett av Englands ferd og adferd - over den hele klode. Også mitt eget bortgjemte land har fått smake Englands makt og

110 maktmisbruk fra slekt til slekt like til tommeskruen over vår handel og terroren
over vår sjøfart, ja like til Secret Service innenfor våre stuedører. Alt har vi fått
erfare.

Nei, jeg har ikke sette noen ting i stjernene, men jeg har ment å ha sett gjennom
et langt liv at mesteparten av all uro, alle trengsler, all undertrykkelse,
løftebrudd, vold og internasjonale stridigheter skriver seg fra England som kilde.
115 Selv den noværende krig med dens verdensulykke kan vi takke England for.
England er opphavet.

England må i kne!

120 [...]

Kilde

Gunvald Hermundstad (red.), "Hamsuns polemiske skrifter", Oslo 1998.

125 **Emner**

Foredrag, Krig, Nazisme, Utenrikspolitikk

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/england-ma-i-kne>

130

135

140

145